

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 19. apríla 2010 (04.05)
(OR. en)**

8561/10

UEM 122

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	COREPER/RADA
Predmet:	Návrh stanoviska Rady k aktualizovanému konvergenčnému programu Litvy na roky 2009 – 2012

Delegáciám v prílohe zasielame návrh stanoviska Rady k aktualizovanému konvergenčnému programu Litvy na roky 2009 – 2012; tento návrh na základe odporúčania Komisie vypracoval Hospodársky a finančný výbor a politicky ho odsúhlasili ministri pre hospodárske a finančné záležitosti na svojom neformálnom zasadnutí 16. apríla 2010.

Príloha:

Návrh stanoviska Rady aktualizovanému konvergenčnému programu Litvy na roky 2009 – 2012

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 9 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po konzultácii s Hospodárskym a finančným výborom,

PREDLOŽILA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada [22. apríla 2010] preskúmala aktualizovaný konvergenčný program Litvy na roky 2009 až 2012.
- (2) Litva sa dostáva z jednej z najväčších recesií v EÚ. Obdobie niekoľkých rokov rýchleho a čoraz neudržateľnejšieho rastu, ktorý spôsoboval hlavne domáci dopyt a rozmach v sektore nehnuteľností, sa skončilo v roku 2008, keď sa vplyvom globálnej finančnej krízy, ktorá znamenala zníženie vonkajšieho dopytu a prudké obmedzenie prístupu k úverom, urýchlilo prasknutie domácej bubliny. Prudký pokles domáceho dopytu a uvoľnenie nevyužitej kapacity pomohlo znížiť existujúcu nerovnováhu, čo znamenalo aj pokles inflácie a odstránenie deficitu platobnej bilancie, najmä v dôsledku kolapsu dovozu.

---

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1. Dokumenty uvedené v tomto texte sú dostupné na tejto webovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm.

Saldo bežného účtu, ktoré bolo v rokoch rozmachu výrazne záporné, pričom sa financovalo dovozom kapitálu súvisiacim s bankovým sektorom, čo viedlo k rýchlemu rastu čistých vonkajších záväzkov, dosiahlo v roku 2009 odhadovaný prebytok 3,1 % HDP. Prudký pokles verejných príjmov spôsobený hospodárskym útlmom spolu s dôsledkami expanzívnej fiškálnej politiky pred parlamentnými voľbami v roku 2008 však postavili Litvu pred závažné fiškálne výzvy. Vláda na túto situáciu rázne politicky zareagovala tým, že sa usilovala o fiškálnu konsolidáciu s cieľom spomaliť zhoršovanie stavu verejných financií a obmedziť akumuláciu dlhu, čím okrem iného podporila dôveryhodnosť úpravy menového kurzu. Vzhľadom na rozsiahlu vnútornú a vonkajšiu nerovnováhu, ktorá vznikla počas rokov rozmachu, a na ťažkosti pri zabezpečovaní nového medzinárodného financovania po vypuknutí globálnej finančnej krízy to bola obozretná reakcia v súlade s európskym plánom na oživenie hospodárstva (EERP). Voči Litve sa napriek tomu uplatnil postup pri nadmernom deficite, keď Rada 7. júla 2009 rozhodla, že existuje nadmerný deficit. V revidovaných odporúčaniach Rady (podľa článku 126 ods. 7 zmluvy, vydané 16. februára 2010) sa vyzvalo na odstránenie nadmerného deficitu do roku 2012. Preto je potrebná ambiciózna fiškálna konsolidácia (priemerná ročná fiškálna konsolidácia na úrovni 2,25 % HDP), ktorá by bola podporená štrukturálnymi reformami. V snahe poskytnúť určitú podporu nezdravému hospodárstvu Litva posilnila využívanie štrukturálnych fondov EÚ a presunula ich čerpanie na skoršie obdobie. Hospodárstvo preukázalo počas krízy vysoký stupeň pružnosti, keď došlo k výrazným úpravám prostredníctvom zníženia cien a miezd. Veľké riziká pre dlhodobú konvergenciu však predstavoval veľký nárast nezamestnanosti, ktorá by sa mohla stať štrukturálnou.

S cieľom obnoviť pozitívny a udržateľný rast a vyhnúť sa návratu k neudržateľnej vnútornej a vonkajšej nerovnováhe sa hlavné hospodárske výzvy týkajú zabezpečenia vývoja miezd v súlade s produktivitou, zvyšovania konkurencieschopnosti a podpory transformácie odvetví na obchodovateľné odvetvia, ako aj podnecovania ďalšieho preorientovania sa na produkty kvalitných a špičkových technológií.

Rozsiahla úprava verejných financií v súlade s očakávaným nižším rastom v nasledujúcich rokoch sa už začala, je však ešte potrebné zaručiť ďalší pokrok v strednodobom horizonte.

- (3) Hoci je pokles reálneho HDP zaznamenaný v kontexte krízy z väčšej časti spôsobený hospodárskym cyklom, kríza negatívne ovplyvnila aj úroveň potenciálneho produktu. Kríza môže mať okrem toho vplyv aj na potenciálny rast v strednodobom horizonte v dôsledku nižších investícií, obmedzení v dostupnosti úverov a zvyšujúcej sa štrukturálnej nezamestnanosti. Vplyv hospodárskej krízy sa bude okrem toho kombinovať s negatívnymi účinkami demografického starnutia na potenciálnu produkciu a udržateľnosť verejných financií. V takejto situácii bude nevyhnutné zrýchliť tempo štrukturálnych reforiem s cieľom podporiť potenciálny rast. Konkrétne je pre Litvu dôležité, aby zlepšila administratívne kapacity, zintenzívnila vykonávanie reforiem v oblastiach zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia, ako aj zvýšila kvalitu vyššieho vzdelávania a celoživotného vzdelávania na účely zvýšenia úrovne zručností a produktivity.
- (4) V makroekonomickom scenári, z ktorého program vychádza, sa počíta s tým, že rast reálneho HDP sa po poklese o 15,0 % v roku 2009 zvýši v roku 2010 o 1,6 %, v roku 2011 sa zrýchli na 3,2 %, avšak v roku 2012 sa opäť spomalí na len 1,2 %. V scenári sa v roku 2010 predpokladá ďalšie zníženie domáceho dopytu, keďže situácia na trhu práce zostáva pokojná a úverové podmienky sú prísne, pričom vo fiškálnej konsolidácii sa má pokračovať. Rast v roku 2010 teda závisí od výrazného oživenia vonkajšieho dopytu, ktorému pomáha získavanie trhových podielov a oživenie viazaných investícií podporených rýchlejším využívaním štrukturálnych fondov EÚ. Do makroekonomického scenára sa premieta fiškálna konsolidácia, v ktorej vláda pokračuje. Očakáva sa, že k rastu od roku 2011 pozitívne prispeje domáci dopyt. Pri posúdení na základe informácií, ktoré sú v súčasnosti dostupné², sa zdá, že tento scenár vychádza z priaznivých predpokladov rastu v roku 2010. Hoci sa priemerná miera rastu na úrovni 2,2 % plánovaná na dva posledné roky programu zdá byť uskutočniteľná, o profile a zložení rastu v týchto dvoch rokoch to už platí oveľa menej. Prognózy programu týkajúce sa inflácie sa zdajú byť realistické. Podľa programu aj podľa predpovede útvarov Komisie z jesene 2009 sa očakáva, že súčasný nominálny pokles domácich cien a miezd bude v roku 2010 pokračovať.

---

² V hodnotení sa zohľadňuje najmä predpoveď útvarov Komisie z jesene 2009, ale aj iné informácie, ktoré sa odvtedy sprístupnili.

Vzhľadom na kolaps dovozu v dôsledku recesie sa predtým vysoký deficit platobnej bilancie zmenil na prebytok, ktorý sa podľa očakávania zachová aj v roku 2011, pričom neskôr sa bilancia mierne zhorší v dôsledku opätovne rastúceho domáceho dopytu. Takýto vývoj je vo všeobecnosti možný, hoci je výška prebytku platobnej bilancie plánovaného na rok 2010 oveľa vyššia, ako predpokladali útvary Komisie. Predpokladá sa, že nezamestnanosť sa bude v roku 2010 najprv ďalej zvyšovať a potom od roku 2011 začne klesať. Odhady v menovej oblasti a v oblasti výmenných kurzov v programe sú konzistentné so zvyšnou časťou makroekonomického scenára.

- (5) V programe sa deficit verejných financií v roku 2009 odhaduje na úrovni 9,1 % HDP. Do výrazného zhoršenia deficitu, ktorý bol v roku 2008 na úrovni 3,2 % HDP, sa premieta hlavne nedostatočný príjem z daní, ktorý je spôsobený výrazne horším hospodárskym výsledkom (odhadované zníženie nominálneho HDP o 16,9 % v porovnaní s predpokladaným rastom o 0,9 % v predchádzajúcej aktualizácii programu) aj napriek rozsiahlym opatreniam na konsolidáciu rozpočtu vo výške okolo 8 % HDP, ktoré sa prijali v priebehu roka. Oveľa nižšia hospodárska činnosť, ako sa očakávalo, sa premietla do výrazného poklesu príjmov, ktoré sa však znížili ešte viac, ako by sa mohlo predpokladať na základe bežných elasticít. V dôsledku výrazného zníženia verejnej spotreby vrátane plátov vo verejnom sektore boli aj výdavky v porovnaní s úrovňou z roku 2008 celkovo nižšie. Reštriktívna pozícia k výdavkom teda nebola dostatočná na kompenzáciu dôsledkov hospodárskej krízy na strane príjmov. Odhadované zhoršenie štrukturálneho salda v roku 2009 by sa malo pozorne preskúmať, keďže mimoriadne kolísavé hospodárske prostredie môže viesť k tomu, že v štandardných elasticitách sa v dostatočnej miere nezachytí vplyv extrémneho hospodárskeho poklesu. Podľa programu sa plánuje, že fiškálna politika zostane v roku 2010 a v nasledujúcich rokoch reštriktívna. Vzhľadom na pomerne nepriaznivú rozpočtovú a hospodársku situáciu Litvy je pokračujúca fiškálna úspornosť v roku 2010 primeraná a v súlade s európskym plánom na oživenie hospodárstva. V súlade so stratégiou na ukončenie angažovanosti štátu, ktorú presadzuje Rada, a s cieľom odstrániť nadmerný deficit do roku 2012 by mala táto fiškálna politika prispieť k dosiahnutiu výrazne udržateľnejšej pozície verejných financií.

- (6) V programe sa predpokladá, že deficit verejných financií klesne v roku 2010 na 8,1 % HDP, a to v porovnaní s deficitom na úrovni 9,5 % HDP, ktorý sa stanovil za cieľ v rozpočte prijatom v decembri 2009, do čoho sa premieta odvtedy dosiahnuté zlepšenie predpokladaného makroekonomického výhľadu. Zlepšenie v porovnaní s odhadovaným výsledkom za rok 2009 sa môže pripísať hlavne ďalším významným škrtom vo výdavkoch vo výške približne 4 % HDP, a to najmä v bežných verejných výdavkoch vrátane nákladov na platy vo verejnom sektore, ako aj v sociálnych dávkach. Napriek tomu sa v programe predpokladá, že pomer výdavkov k HDP sa zvýši približne o 1 percentuálny bod, hlavne vzhľadom na plánované zvýšenie investícií a vyššie úrokové platby, pričom ostatné kategórie výdavkov sa majú ďalej znižovať. Na strane príjmov sa zmeny obmedzujú na zníženie sadzby dane z príjmu právnických osôb a určité zvýšenie nedaňových príjmov. V rozpočte na rok 2010 sa ďalej odzrkadľuje aj celoročný vplyv opatrení na konsolidáciu príjmov a výdavkov, ktoré sa vykonávali v druhej polovici roku 2009. V programe sa predpokladá podstatné zvýšenie podielu nedaňových príjmov, hlavne v súvislosti s väčším využívaním štrukturálnych fondov EÚ. Hoci má pomer daní z výroby a dovozu k HDP zostať na podobnej úrovni ako v roku 2009, pomer súčasných daní z príjmu a majetku sa má vzhľadom na prebiehajúce znižovanie nominálnych miezd a klesajúce zisky ďalej znižovať. K jednorazovým a dočasným opatreniam v roku 2010 patrí pozastavenie časti prevodov do dôchodkových fondov druhého piliera. Očakáva sa, že celková fiškálna pozícia v roku 2010 meraná na základe zmeny štrukturálneho salda bude reštriktívna, pričom bude vykazovať zlepšenie o 0,5 percentuálneho bodu. Pravdepodobne sa tým však výrazne podhodnocuje konsolidácia uskutočňovaná vládou v celkovej výške 4,0 % HDP. K odhadu konsolidácie, ktorý je založený na štrukturálnom salde, by sa malo pristupovať veľmi opatrne vzhľadom na to, že sa opiera o odhady produkčnej medzery, ktoré sa v súčasnej situácii môžu ešte výrazne meniť.

- (7) Strednodobou rozpočtovou stratégiou programu je v súlade s odporúčaním Rady zo 16. februára 2010 zníženie deficitu do roku 2012 pod referenčnú hodnotu 3 %.
- Štrukturálne saldo vypočítané podľa spoločne dohodnutej metodiky sa podľa programu v období rokov 2011 – 2012 zlepši ročne o 2,25 % HDP, aj keď táto úprava bude pravdepodobne spôsobená až opatreniami z neskorších rokov programu. Zlepšenie sa má dosiahnuť hlavne ďalším podstatným znížením pomeru výdavkov (približne o 4,75 percentuálneho bodu) pri očakávanom nominálnom znížení najzákladnejších výdavkových kategórií, najmä odmeňovania zamestnancov a sociálnych dávok, zatiaľ čo pomer príjmov k HDP sa má zvýšiť (približne o 1,5 percentuálneho bodu). V programe sa explicitne potvrdzuje, že dosiahnutie rozpočtových cieľov a odstránenie nadmerného deficitu do roku 2012 si vyžaduje dodatočné opatrenia na úrovni približne 4,5 % HDP. V programe sa do istej miery ozrejmuje rozsiahle opatrenia, ktorými sa má podporiť dosiahnutie rozpočtových cieľov po roku 2010. Tieto úpravy sa uskutočňujú v postupne sa zlepšujúcich cyklických podmienkach, aj keď sa (prepočítaná) záporná produkčná medzera do konca obdobia programu neodstráni. Strednodobý cieľ sa v porovnaní s predchádzajúcou aktualizáciou programu podstatne posilnil, pričom celkový štrukturálny prebytok verejných financií dosiahol úroveň 0,5 % HDP, s cieľom posilniť dôveru k režimu riadenia menového kurzu, obmedziť zvyšovanie dlhu verejných financií a zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií. V programe sa však neuvádza cieľový rok na dosiahnutie strednodobého cieľa. Vzhľadom na najnovšie prognózy a úroveň dlhu sa v strednodobom ciele viac než primerane odzrkadľujú ciele paktu.

- (8) Rozpočtové výsledky za celé obdobie programu by mohli byť horšie, ako sa predpokladalo v programe. V roku 2010 je to najmä z dôvodu spoliehania sa na rýchlejšie oživenie hospodárskej činnosti, ako je pravdepodobné. S rozpočtovými cieľmi po roku 2010 sú spojené riziká vzhľadom na obmedzené množstvo informácií poskytnutých v programe, ktoré sa týkajú opatrení, z ktorých vychádza dosiahnutie týchto cieľov, a vzhľadom na potrebu dodatočných opatrení na dosiahnutie týchto cieľov. Navyše, spoliehať sa v neskoršom období programu na ďalšie podstatné zníženie verejných výdavkov a len v obmedzenej miere na opatrenia, ktorými sa zvyšujú príjmy, sa v súvislosti s vykonávaním programu javí ako rizikové. V období rokov 2011 – 2012 sa predpokladá zníženie odmeňovania zamestnancov vo verejnom sektore o ďalšie 3 percentuálne body v nadväznosti na podstatné zníženie plátov prijaté už v rokoch 2009 a 2010, čo však môže byť ťažké dosiahnuť. Na druhej strane uvedené riziká znižujú pomerne dobré výsledky litovských orgánov pri plnení ich cieľov, okrem výnimky v roku 2008, ku ktorej došlo hlavne v dôsledku volebného cyklu, a dôrazná konsolidácia, ktorá sa v roku 2009 vykonávala napriek bezprecedentnému hospodárskemu poklesu. Vláda má okrem toho na rok 2010 a ďalšie roky ambiciózny program reforiem, ktorý by mal takisto pomôcť dosiahnuť požadované ambiciózne fiškálne ciele. Zjavne slabá makroekonomická prognóza na rok 2012 prináša aj možnosť o niečo výraznejšieho rastu príjmov v danom roku, ak sa program podporí konkrétnymi opatreniami počas celého programového obdobia.
- (9) Hrubý dlh verejných financií sa v roku 2009 odhaduje na 29,5 % HDP, čo je podstatne viac ako 15,6 % v predchádzajúcom roku. Okrem zvýšenia deficitu a poklesu nominálneho rastu HDP vyplýva zvýšenie tohto pomeru aj zo značnej úpravy vzťahu dlhu a deficitu, v ktorom sa odzrkadľuje financovanie časti deficitu z roku 2008 v roku 2009. Počas obdobia programu sa v roku 2012 predpokladá zvýšenie pomeru dlhu k HDP o ďalších 11,5 percentuálneho bodu na úroveň 41 % HDP, čo je spôsobené hlavne pretrvávajúcimi vysokými deficitmi verejných financií. Vzhľadom na záporné riziká rozpočtových cieľov, ktoré sú znásobené neistotou v súvislosti s úpravou vzťahu dlhu a deficitu, by mohol byť vývoj pomeru dlhu k HDP menej priaznivý, ako sa predpokladalo v programe. Napriek tomu sa predpokladá, že úroveň dlhu k HDP zostane počas celého obdobia programu pod referenčnou hodnotou stanovenou v zmluve.

- (10) Strednodobé prognózy dlhu, v ktorých sa predpokladá, že miera rastu HDP sa bude len postupne zotavovať na hodnoty predpokladané pred krízou a že miery zdanenia sa vrátia na predkrízové úrovne, a ktoré zahŕňajú predpokladané zvýšenie výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva, ukazujú, že rozpočtová stratégia, ktorá sa predpokladá v programe, by v súčasnej situácii a bez ďalšej zmeny politiky nestačila na stabilizáciu pomeru dlhu k HDP do roku 2020.
- (11) Dlhodobý vplyv starnutia obyvateľstva na rozpočet je mierne vyšší ako priemer EÚ, najmä v dôsledku predpokladaného zvýšenia výdavkov na dôchodky v nadchádzajúcich desaťročiach. Rozpočtová pozícia v roku 2009, predpokladaná v programe, znásobuje rozpočtový vplyv starnutia obyvateľstva na stabilizačný interval. Zameranie sa na zlepšenie primárneho salda v strednodobom horizonte, ako sa predpokladá v programe, a na reformu systému sociálneho zabezpečenia vrátane dôchodkovej reformy, ktorej cieľom by bolo obmedzenie zvyšovania výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva, by prispelo k zníženiu rizík pre udržateľnosť verejných financií, ktoré sa v správe Komisie o udržateľnosti z roku 2009 hodnotili ako vysoké³.
- (12) V rokoch vysokého rastu, ktoré predchádzali súčasnému hospodárskemu poklesu, sa v strednodobom rozpočtovom rámci Litvy nepodarilo zabrániť nadmerným výdavkom. Neustávajúci rast príjmov umožnil opakované revízie výdavkových cieľov smerom nahor. So zámerom posilniť uvedený rámec sa v novembri 2007 prijal zákon o daňovej disciplíne pre ústrednú štátnu správu. Zákon sa zameriava na prípravu a plnenie ročných rozpočtov, pričom však ako taký nezavádza viac prvkov s výhľadom na budúcnosť v strednodobom horizonte. Vykonávací mechanizmus je veľmi slabý a nezahŕňa sankcie. Závažné nedostatky tohto zákona vo všeobecnosti súvisia s chýbajúcou transparentnosťou rozpočtového procesu, a to aj pokiaľ ide o náležité vykazovanie plnenia príjmov a výdavkov a porovnateľnosť rozpočtových ukazovateľov hotovosti a časovo rozlíšených položiek.

³ V záveroch Rady z 10. novembra 2009 o udržateľnosti verejných financií „Rada vyzýva členské štáty, aby vo svojich nadchádzajúcich programoch stability a konvergenčných programoch sústredili pozornosť na stratégie orientované na udržateľnosť“, a ďalej „vyzýva Komisiu, aby spolu s Výborom pre hospodársku politiku a Hospodárskym a finančným výborom ďalej včas pre ďalšiu správu o udržateľnosti pripravovala metodiky na posudzovanie dlhodobej udržateľnosti verejných financií“, ktorá sa očakáva v roku 2012.

V konvergenčnom programe na rok 2010 sa navrhuje niekoľko opatrení na zvýšenie transparentnosti vrátane lepšieho vykazovania údajov a monitorovania plnenia rozpočtu. Ak by sa tieto návrhy vykonali, mohli by sa podstatne zlepšiť inštitucionálne prvky verejných financií.

- (13) Zloženie verejných výdavkov v Litve podporuje rast, keďže produktívne výdavky, akými sú verejné investície a výdavky na vzdelávanie a zdravotnú starostlivosť, sú pomerne vysoké. Stredné až slabé výsledky a ukazovatele výkonnosti v oblastiach vzdelávania a zdravotníctva však naznačujú značný priestor na dosiahnutie vyššej efektívnosti. Na tento účel sa začali v systéme vzdelávania a zdravotnej starostlivosti uskutočňovať dôležité štrukturálne reformy. Zrušenie daňových výnimiek a preferenčných sadzieb, ku ktorému došlo v roku 2009, a súčasné snahy v oblasti boja proti obchádzaniu daňových povinností a ďalšie zjednodušovanie a zjednocovanie správy daní navyše prispievajú k lepšej kvalite verejných financií, ako aj k znižovaniu rizík pre rozpočtový výhľad.
- (14) Stratégia zabezpečujúca bezproblémovú účasť v ERM II je založená na zachovaní stability výmenného kurzu prostredníctvom udržania dostatočných menových rezerv a finančnej a fiškálnej stability, ako aj zachovania pružnosti trhu práce a trhu s výrobkami. Hoci politické kroky uskutočnené od konca roku 2008 s cieľom udržať makroekonomickú stabilitu v Litve boli dôrazné, súčasná situácia naďalej predstavuje výzvu. Vláda od konca roku 2008 do konca roku 2009 uskutočnila ráznu fiškálnu konsolidáciu, keď prijala niekoľko rozsiahlych konsolidačných balíkov v celkovej výške takmer 12 % HDP. Vysokým stupňom pružnosti v oblasti miezd a cien sa takisto prispieva k čiastočnej obnove zhoršujúcej sa konkurencieschopnosti hospodárstva. Napriek stratám, ktoré vznikli znížením hodnoty aktív, zostáva bankový sektor dobre kapitalizovaný. Vláda tiež začala uskutočňovať dôležité štrukturálne reformy v oblastiach vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia. Litva uskutočnila revíziu pracovnoprávných predpisov s cieľom podporiť pružnosť trhu práce, čo umožňuje uskutočnenie úprav v rámci hospodárstva. Ďalšou výzvou je predísť opakovaniu výraznej vnútornej a vonkajšej nerovnováhy po tom, čo sa dosiahne oživenie.

- (15) Vo všeobecnosti je rozpočtová stratégia na rok 2010 vytýčená v programe v súlade s odporúčaniami Rady zo 16. februára 2010 podľa článku 126 ods. 7. Vzhľadom na riziká však už od roku 2011 táto rozpočtová stratégia v súlade s odporúčaním Rady pravdepodobne nebude. Riziká sa týkajú najmä možného optimistického makroekonomického výhľadu na rok 2010 a neúplnej špecifikácie opatrení na dosiahnutie plánovanej konsolidácie v dvoch ďalších rokoch, čo je znásobené nejasnosťami pri vykonávaní v súvislosti s plánovaným znížením výdavkov. Plánovaná priemerná fiškálna konsolidácia na úrovni 1,67 % v období rokov 2010 – 2012 takisto nespĺňa odporúčanie Rady podľa článku 126 ods. 7 a v prípade, že sa nedosiahne pomerne silný rast predpokladaný v rokoch 2010 a 2011, bude potrebné posilniť ju dodatočnými opatreniami, aby sa zabezpečilo odstránenie nadmerného deficitu do roku 2012 v súlade s odporúčaním Rady.
- (16) Pokiaľ ide o požiadavky na údaje stanovené v kódexe pravidiel pre programy stability a konvergenčné programy, program má niekoľko nedostatkov, pokiaľ ide o nepovinné údaje. Vo svojich odporúhaniach zo 16. februára 2010 podľa článku 126 ods. 7 Rada s cieľom odstrániť nadmerný deficit zároveň vyzvala Litvu, aby predkladala správy o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní odporúčaní Rady v osobitnej kapitole v aktualizáciách konvergenčných programov. Až na niekoľko nedostatkov v poskytovaní nepovinných údajov Litva toto odporúčanie vo všeobecnosti spĺňa.

Celkový záver je, že Litva v roku 2009 vo výrazne zhoršenej hospodárskej situácii uskutočnila dôraznú konsolidáciu verejných financií, čím prispela k stále prebiehajúcim úpravám v rámci hospodárstva, k bezproblémovej účasti v ERM II a ku korekcii nadmerného deficitu. Hospodárstvo sa v súčasnosti dostáva z hlbkej recesie, pričom sa predpokladá, že priemerný rast zostane v strednodobom horizonte oveľa nižší ako vo vrcholných rokoch predchádzajúceho cyklu. Konsolidácia, ktorá sa vykonala v roku 2009, už predstavuje zásadnú úpravu verejných financií v súlade s očakávaným nižším rastom v strednodobom horizonte. Prísnejšia kontrola výdavkov a pevnejší strednodobý rozpočtový rámec by podporili ďalšiu potrebnú konsolidáciu. Cieľom programu je postupné zníženie deficitu verejných financií od roku 2010, pričom sa v súlade s odporúčaním Rady zameriava na odstránenie nadmerného deficitu do roku 2012, hoci sa na tieto rozpočtové výsledky vzťahujú riziká poklesu počas celého obdobia programu.

So zreteľom na uvedené hodnotenie a tiež v zmysle odporúčania podľa článku 126 ZFEÚ zo 16. februára 2010, ako aj vzhľadom na potrebu zabezpečiť udržateľnú konvergenciu a bezproblémovú účasť v ERM II sa Litva vyzýva, aby:

- (i) okrem dôsledného vykonávania opatrení, ktoré sa plánovali v rozpočte, podľa potreby v roku 2010 zvažila dodatočné nápravné opatrenia na dosiahnutie plánovanej konsolidácie;
- (ii) špecifikovala opatrenia odporúčané Radou podľa článku 126 ods. 7, ktoré plne podporia požadovanú úpravu počas obdobia programu, a bola pripravená prijať ďalšie konsolidačné opatrenia v prípade, že sa prejavia riziká súvisiace so skutočnosťou, že makroekonomický scenár programu je priaznivejší ako scenár, z ktorého vychádza odporúčanie podľa článku 126 ods. 7;
- (iii) vykonala plánované reformy systému sociálneho zabezpečenia vrátane dôchodkovej reformy tak, aby sa znížili vysoké riziká pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií v dôsledku plánovaných vyšších výdavkov na dôchodky v nadchádzajúcich desaťročiach;
- (iv) posilnila fiškálne riadenie a transparentnosť podporou strednodobého rozpočtového rámca a zlepšením vykazovania rozpočtových údajov, ktorými sa zabezpečí porovnateľnosť rozpočtových ukazovateľov hotovosti a časovo rozlíšených položiek.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2008	2009	2010	2011	2012
Reálny HDP (zmena v %)	KP jan. 2010	2.8	-15.0	1.6	3.2	1.2
	KOM nov. 2009	2.8	-18.1	-3.9	2.5	–
	<i>KP jan. 2009</i>	3.5	-4.8	-0.2	4.5	–
Inflácia podľa HISC (%)	KP jan. 2010	11.1	4.2	-1	1	1.5
	KOM nov. 2009	11.1	3.9	-0.7	1.0	–
	<i>KP jan. 2009</i>	11.2	5.4	3.6	-0.1	–
Produkčná medzera ¹ (% potenciálneho HDP)	KP jan. 2010	8.8	-7.7	-5.9	-2.9	-1.7
	KOM nov. 2009 ²	11.8	-8.2	-10.8	-8.2	–
	<i>KP jan. 2009</i>	5.4	-2.8	-5.7	-4.0	–
Čisté úvery/pôžičky voči zvyšku sveta (% HDP)	KP jan. 2010	-10.2	3.7	7.5	5.3	4.3
	KOM nov. 2009	-10.6	3.3	4.8	4.3	–
	<i>KP jan. 2009</i>	-10.2	-1.8	-4.7	-5.7	–
Verejné príjmy (% HDP)	KP jan. 2010	34.2	34.3	36.2	35.6	35.7
	KOM nov. 2009	34.2	36.1	36.8	36.3	–
	<i>KP jan. 2009</i>	33.8	35.8	37.3	36.4	–
Verejné výdavky (% HDP)	KP jan. 2010	37.4	43.4	44.3	41.4	38.7
	KOM nov. 2009	37.4	45.9	46.0	46.0	–
	<i>KP jan. 2009</i>	36.7	37.8	38.3	36.4	–
Saldo verejných financií (% HDP)	KP jan. 2010	-3.2	-9.1	-8.1	-5.8	-3.0
	KOM nov. 2009	-3.2	-9.8	-9.2	-9.7	–
	<i>KP jan. 2009</i>	-2.9	-2.1	-1.0	0.0	–
Primárne saldo (% HDP)	KP jan. 2010	-2.6	-7.8	-6.2	-3.6	-0.6
	KOM nov. 2009	-2.6	-8.4	-7.0	-7.1	–
	<i>KP jan. 2009</i>	-2.3	-1.2	0.0	1.1	–
Cyklicky upravené saldo ¹ (% HDP)	KP jan. 2010	-5.6	-7.0	-6.5	-5.0	-2.6
	KOM nov. 2009	-6.4	-7.6	-6.3	-7.5	–
	<i>KP jan. 2009</i>	-4.4	-1.3	0.5	1.1	–
Štrukturálne saldo ³ (% HDP)	KP jan. 2010	-6.0	-7.2	-6.8	-4.8	-2.3
	KOM nov. 2009	-6.3	-8.0	-7.0	-7.5	–
	<i>KP jan. 2009</i>	-4.9	-1.8	0.1	1.1	–
Hrubý verejný dlh (% HDP)	KP jan. 2010	15.6	29.5	36.6	39.8	41.0
	KOM nov. 2009	15.6	29.9	40.7	49.3	–
	<i>KP jan. 2009</i>	15.3	16.9	18.1	17.1	–

Poznámky:

¹ Produkčné medzery a cyklicky upravené saldá podľa programov prepočítané útvarmi Komisie na základe informácií v programoch.

² Založené na odhadovanom potenciálnom raste 3,0 %, – 0,2 %, – 1,2 % a – 0,3 % v období rokov 2008 – 2011.

³ Cyklicky upravené saldo bez jednorazových a iných dočasných opatrení. Jednorazové a iné dočasné opatrenia sú na úrovni 0,5 % HDP v roku 2008, 0,2 % HDP v roku 2009 a 0,3 % v roku 2010, pričom všetky zlepšujú deficit, na úrovni 0,3 % HDP v roku 2011 a 0,3 % HDP v roku 2012, pričom podľa najnovšieho programu všetky znižujú deficit, a na úrovni 0,1 % HDP v roku 2008, 0,6 % v roku 2009 a 0,7 % v roku 2010, pričom v prognóze útvarov Komisie z jesene 2009 všetky znižujú deficit.

Zdroj:

Konvergenčný program (KP); predpovede útvarov Komisie z jesene 2009 (KOM); výpočty útvarov Komisie.